

Två tjänstemän

NEDSLAG I VERKLIGHETEN

Sara och Lasse Gillberg har en bakgrund som tjänstemän. I våras tog de ett nytt steg i livet och blev lantbrukare med 46 kor och 140 hektar mark. I vår serie »Nedslag i verkligheten» möter vi två lite ovanliga representanter för en fortfarande ganska stor grupp företagare.

Det finns omkring 80 000 lantbruksföretag i Sverige. Björksättra gård i Huddinge kommun är ett av dem.

TEXT: INGE WENNERG

I underbart vacker natur vid sjön Orlången i Huddinge ligger Björksättra gård.

Här tog Lasse och Sara Gillberg över driften den 2 april i år. Tidigare var de tjänstemän.

Lars fanns på länsstyrelsen i Väster-norrland och Sara arbetade i ett projekt åt LRF. Projektet tog slut den 31 december 2006.

Sara hade redan i maj 2006 vetat att hon skulle bli arbetslös. Samtidigt kände Lars på sig att han ville göra något annat.

De är stadsbarn och har inte precis några gamla bondeanor. Däremot har de lantbruksutbildning med sig i bagaget, de är lantmästare bägge två. Och de har tidigare varit inne i lantbruks-sektorn. Lasse som djurskötare, traktorförare och instruktör, Sara som ladugårdsförman och lärare på gymnasieskolor.

Så till en del visste de vad de gav sig in på.

Bonde söker lån

Kommunen äger hela jordbruksfastigheten och arrenderar ut den till Gillbergs.

Deras direkta kapitalbehov var en och en halv miljon kronor – pengar som skulle gå till den förre arrendatorn för lösa inventarier som djur, maskiner och foder. Egentligen inget stort belopp, en vanlig villa kostar mer.

Men som arrendatorer hade de ingen säkerhet i fastigheten att låna pengar på.

De hade lite medel över från försäljningen av en fastighet i Västernorrland. De kunde också låna lite på EU-stöden och på den förväntade mjölklikviden.

Men det fattades 500 000 kronor. Från banken gick det inte att låna mer.

Kreditgarantiföreningen

– ALMI-lån fanns ju förstås som en

klev ut i myllan

möjlighet men de är inte världens mest lönsamma affär, säger Sara Gillberg. Röntan är onödigt hög.

Någonstans hade de läst om kreditgarantiföreningar – där medlemmarnas egna insatser bildar basen för krediter som bankerna annars skulle betrakta som osäkra (läs mer om det i nr 10 av NYTT FRÅN REVISORN).

De tog kontakt med den regionala kreditgarantiföreningen. Och det löste sig – dessutom till en ränta som de kunde vara nöjda med.

Ring och fråga!

Många företagare – inte minst lantbrukare – klagar på det administrativa

krånglet. Men med bakgrund från länsstyrelse och liknande är det kanske inte så svårt?

– Nej, vi kan egentligen inte klagas även om vi ibland läser paragrafer både en och två gånger utan att förstå, säger Sara Gillberg. Men det finns alltid en lösning: ring och fråga! Då får man i regel en förklaring.

Sara Gillberg har själv suttit och gjort ansökningar om EU-stöd åt många lantbrukare. Hon vet precis vad som är viktigt att tänka på.

Anlita en konsult!

Men många andra lantbrukare sitter en vecka varje år och grubar sig åt »elän-

det». Saras goda råd till dem är: Ta hjälp av en konsult! Det du sliter med i en hel vecka fixar en van konsult på två timmar. Och du slipper bekymra dig.

Det kan rentav vara så att konsulten kan hämta hem lite mer pengar än vad bonden klarar själv. Det finns fallgropar – men konsulten ser dem.

– Och det är viktigt att aldrig vara rädd för att ringa! Det finns tyvärr ett slags »länsstyrelserädsla» bland lantbrukare.

Sara minns hur det kunde vara när hon satt på länsstyrelsen och skickade ut synpunkter och meddelanden till lantbrukare. När hon inte fick svar inom angiven tid ringde hon upp dem.

– Ojdå, det brevet har jag inte ens öppnat, blev ofta svaret.

– Men varför inte det då?

– Nämen, det var ju från länsstyrelsen.

Missade stöd på 150 000 kronor

– De är så rädda att göra fel och bli slagna på fingrarna. Men länsstyrelsen vill ju bara att det ska bli rätt och att lantbrukarna ska lämna sin syn på länsstyrelsens åsikt.

När Sara arbetade som arealkontrollant – dvs. kontrollerade att lantbrukare odlade rätt grödor och inom rätt gränser på åkrarna – minns hon en bonde som inte hade sökt ett visst stöd som han verkligen hade rätt till. Stödet var 2 100 kronor per ko sedan två år tillbaka. Mannen hade 36 kor. Det skulle bli totalt 151 200 kronor – bara genom ett kryss i en ruta.

– Du kan ringa till länsstyrelsen så rättar de till det direkt, sa Sara till lantbrukaren.

Och hur gick det?

Nej, han ringde aldrig.

– Den ångesten inför att prata med myndigheter har inte vi, säger Sara. När vi skulle arrendera gården var kommunen faktiskt lite orolig över hur vi skulle klara av det administrativa.

Men vi sa att det inte var några problem. Visst är det mycket pappersarbete. Men man ska inte vara rädd för det.

KRAV-gård

Björksättra gård är kommunens »visningsgård», det kommer många studiebesök.

Gården är KRAV-certifierad. Alla djur ska gå lösa. Och därför har kommunen ställt upp med en ny lösdriftsladugård för ungdjuren som just är under byggnad.

– Det är vi naturligtvis mycket tack samma för, säger Sara Gillberg. Det kan också ha sina fördelar att vara

arrendator och inte äga fastigheten. Kommunen är en bra fastighetsägare.

Mer för mjölken

Just nu finns det plats för 46 mjölkande kor. Besättningen ska öka till 55 kor när sin-korna – de som vilar inför kalvningen – får bo i den nya ungdjursladugården.

Fler kor är ett delmål. Ett annat är att byta ut mjölktanken. Snart får inte all mjölk plats. Varje ko producerar 8 000 liter mjölk om året men Gillbergs hoppas komma upp i 9 000 liter. Det är inget orimligt. Det finns ekologiska besättningar som producerar mer.

Ett glädjeämne är förstås de stigande mjölkpriserna. Gillbergs hade räknat med ett mjölkpris på tre kronor litern och det är snart uppe i fyra.

Säker kalkyl

Ska inte bönder alltid gnälla över priser och allt annat?

– Skulle vi gnälla hade vi inte börjat med det här, säger Sara. Vi trivs båda två även om det är mycket att göra från morgon till kväll.

Innan de bestämde sig gjorde de en ordentlig kalkyl.

– Jag kan själv räkna på produktionsekonomi. Men vi tog ändå hjälp av en f.d. kollega som är väldigt duktig på det. Hennes besked var: »Kör! Ni kan ju tjäna pengar. Varför tveka?»

Hästkörning

Till gården hör 40 hektar betesmark och 100 hektar åker. Som ekologiska producenter ska Gillbergs odla sina egna djurs foder: gräs till ensilage (»konserverat hö») samt lite spannmål och åkerböna – bönor är proteinrika och proteinfoder måste finnas.

Lasse och Sara ska också köpa två nordsvenska hästar. De är intresserade av körning med häst och hoppas att kunna tjäna lite pengar på sitt intresse – genom att ta på sig olika former av uppdragskörning, t.ex. hämta virke i skogen eller gäster till konferensanläggningar.

Ett annat extraarbete som redan är igång är att ta hand om alla barn från Arlas miniorverksamhet – i höst har ungefär 2 400 barn besökt gården. ■